Parallelsessie Informatie en Ontmoeting, 18 maart 2021
Arbeidsmigranten
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer B. Bahlmann
Raadsgriffie:	de heer W. van der Meer
Fracties:	Stadsbelang-Democraten Gorinchem-CDA-PvdA-SGP/ChristenUnie - VVD-D66-SP-GroenLinks-Gorcum Actief-Fractie van Maaren
Portefeuillehouder:	de heer R. van Doesburg
Ambtelijk:	mevrouw A. Knaken en de heer P. van der Werff
Notulen:	notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom. Hij leidt de bespreking kort in.

Arbeidsmigranten

In de raadsinformatiebrief uit 2019 heeft u informatie ontvangen over de aantallen spoedzoekers. Dat zijn mensen die snel een woonruimte nodig hebben. De grootste groep spoedzoekers zijn arbeidsmigranten. Hiermee zijn we regionaal aan de slag gegaan. Met hulp van de provincie is er een verkenning uitgevoerd op welke onderdelen we gemeenschappelijke beleid kunnen formuleren. We willen u graag meenemen in dat traject. Tevens willen we van de gelegenheid gebruik maken om ook lokaal stappen te kunnen zetten. In deze sessie willen we ophalen welke aandachtspunten u in het lokale beleid wil meegeven. Dat doen we door inzet van de mentimeter. Houdt u uw mobiel bij de hand.

Wethouder Van Doesburg leidt de bespreking kort in. Er wordt vaak gesproken over arbeidsmigranten. De gemeente heeft veel ervaring met arbeidsmigranten sinds de jaren 50. Het gaat nu vooral om Europese arbeidsmigranten die recht hebben op vrije vestiging in EU landen. Er moet aandacht zijn voor de kwaliteit en de veiligheid van de huisvesting voor deze groep. Het is de bedoeling om uitgangspunten op te halen en in te zoomen op dit thema.

De heer Van der Werff verzorgt een presentatie (beschikbaar op iBabs) over het mogelijk maken van huisvesting voor arbeidsmigranten. Aanleiding is het regionale onderzoek over flexwonen, diverse aanvragen voor huisvesting en verzoeken om handhaving en aanbevelingen vanuit het aanjaagteam. Bij arbeidsmigranten gaat het om een regionale aanpak. Short-stay varianten moeten met het bedrijfsleven verder uitgewerkt worden. Arbeidsmigranten vormen geen huishouden. In bestemmingsplannen wordt vaak aangegeven dat wonen bestemd is voorbehouden aan een huishouden. In de binnenstad mag gewoond worden in de ruimste zin en dus ook door arbeidsmigranten. Bij de verzoeken om handhaving gaat het om excessen waarbij de omgeving klaagt. Legalisering is vaak niet gewenst. Er zijn weinig andere mogelijkheden voor huisvesting. Het aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten geeft aan dat de positie van arbeidsmigranten versterkt moet worden. Misstanden moeten tegengegaan worden, de afhankelijkheid van de werkgever moet verkleind worden. De rol van de gemeente komt voort uit de woon- en transformatievisie. De economie is afhankelijk van arbeidsmigranten. Druk op de reguliere woningvoorraad moet voorkomen worden.
Hij duidt het onderscheid in arbeidsmigranten dat gemaakt kan worden (short- stay, mid-stay en long-stay) en gaat vervolgens in op de specifieke verschillen. Hij vervolgt met het

regionale arbeidstraject en de daar gedane aanbevelingen. De huisvesting van arbeidsmigranten staat vanavond centraal.

De voorzitter biedt gelegenheid om vragen te stellen naar aanleiding van de presentatie.

Mevrouw Molengraaf refereert aan wonen in de binnenstad en vraagt waarom dit daar wel kan en op andere plekken niet.

De heer Van der Werff antwoordt dat in woonwijken de voorwaarde is dat daar een huishouden moet wonen. In de binnenstad is het begrip huishouden niet verbonden aan wonen waardoor panden opgesplitst kunnen worden in kleinere wooneenheden of kamers.

De heer Bil mist de arbeidsmigranten bij de stakeholders en vraagt in hoeverre er met hen wordt gesproken. Hij vraagt of er ook arbeidsmigranten uit de regio worden gehuisvest in Gorinchem. Afsluitend vraagt hij of ook de mogelijkheden voor het ombouwen van kantoren naar wooneenheden worden onderzocht.

De heer Van der Werff antwoordt dat er nog niet met arbeidsmigranten is gesproken, maar dit wordt wel meegenomen als suggestie. De optie van leegstaande kantoren komt straks bij de mentimeter aan de orde. EU ingezetenen mogen zich vrij vestigen. Er zullen ongetwijfeld arbeidsmigranten wonen in Gorinchem die elders werken. Als in de regio iedere gemeente zijn deel neemt aan oplossingen voor huisvesting zal de verleiding om in Gorinchem te komen wonen minder zijn als je elders werkt.

De heer Bil roept op daadwerkelijk met arbeidsmigranten te spreken om een eenzijdig beeld te voorkomen.

De heer Van Santen begrijpt dat het alleen mogelijk is in de binnenstad maar denkt dat hier buiten ook locaties zijn gerealiseerd of in de maak zijn. Hij mist de Provincie en het Rijk in deze presentatie.

De heer Van der Werff geeft aan dat de binnenstad en omgeving mogelijkheden biedt om wonen mogelijk te maken, maar er zijn inderdaad andere plannen. In het bestemmingsplan Buitengebied zijn ook mogelijkheden waardoor een woonboerderij aan de Arkelsedijk is omgebouwd voor huisvesting van arbeidsmigranten. Desgevraagd geeft hij aan dat dit voorbeeld recent is vergund. Als er andere situaties zijn moet bekeken worden of deze legaal zijn of niet. Provincie en Rijk stimuleren het mogelijk maken van het vestigen van arbeidsmigranten.

Mevrouw Dansen vraagt of er al is gesproken met de eigenaren van het voormalige Belastingkantoor omdat dit pand is geschikt is voor het huisvesten van arbeidsmigranten. Zij nodigt daarom uit om wat avontuurlijker te denken.

Wethouder Van Doesburg begrijpt deze vraag. Als er aanvragen komen voor locaties in de stad zullen deze op hun merites beoordeeld worden. Er wordt nu breder gekeken dan alleen naar specifieke locaties.

Mevrouw Dansen nodigt de wethouder toch uit om avontuurlijk te denken

Wethouder Van Doesburg wil graag denken in mogelijkheden.

De heer Chaaby merkt op dat het onderzoek aantoont dat nader bekijken nodig is.

Hij heeft ervaring met het huisvesten van arbeidsmigranten en het in dienst nemen vooral door een arbeidsbureau. De FNV heeft heel veel mistanden aangegeven. De commissie Roemer kwam met veel aanbevelingen. Deze mensen moeten op een fatsoenlijke manier gehuisvest worden. Hij informeert om hoeveel arbeidsmigranten in de regio het gaat.

De heer Van der Werff bedankt voor de tip om ook met de vakbonden in gesprek te gaan. Aantallen zijn moeilijk te achterhalen. In het rapport flexwonen gaat het om ongeveer 1.500 arbeidsmigranten. In een provinciaal rapport gaat het om 2.000 tot 2.200. Op dit moment zijn 557 personen ingeschreven in de GBA van Gorinchem.

De heer Maslic onderschrijft het belang van een regionale aanpak. Deze kwestie verdient aandacht vanwege de krapte op de woningmarkt en de misstanden die plaatsvinden met betrekking tot de huisvesting van arbeidsmigranten. Gemeenten dienen een actieve rol in te nemen met betrekking tot dit onderwerp wat zijn fractie betreft. Het is belangrijk dat er een gesprek komt met de vertegenwoordigers van arbeidsmigranten zoals vakbonden en andere instellingen die zich bezighouden met de belangen van deze groep. Rechten en plichten dienen duidelijk uitgelegd te worden in meerdere talen. Hij vraagt of de gemeente bereid is om deze groep mee te nemen in de huisvestingsplannen. Zonder concrete cijfers is het lastig om in te schatten wat er precies nodig is.

De heer Van der Werff antwoordt dat er inderdaad nog geen concrete cijfers zijn, maar het is een aanzienlijke groep die nu nog niet op een legale manier gehuisvest kan worden. Hij hoort vanavond graag in welke richting gedacht moet worden.

De heer Van Santen merkt op dat de mentimeter nuttig kan zijn, maar dit kan ook heel veel vragen oproepen. De stellingen en vragen moeten wel met een beetje onderbouwing gepresenteerd worden. Hij stelt voor om nu verder te gaan met vragen te stellen zodat op een later moment de mentimeter gedaan kan worden.

De heer Tekir geeft enkele suggesties mee. Hij stelt voor arbeidsmigranten verspreid over de stad te huisvesten, niet perse in geclusterde voorzieningen. Samen met andere inwoners zou wat zijn fractie betreft de ideale oplossing zijn en daarom wordt door zijn fractie graag meegewerkt aan eventuele bestemmingsplanwijzigingen. Hij wil anticiperen op het vrijvallen van kantoorlocaties voor arbeidsmigranten en andere groepen die zich willen huisvesten. Hij wijst op inburgering van arbeidsmigranten omdat zij zich toch vaak permanent huisvesten en daarom is het belangrijk om ook daarin te investeren. De taal wordt vaak niet gesproken. Hij informeert naar de rol van de gemeente met betrekking tot inburgering en het voorkomen van een isolement.

De heer Van der Werff antwoordt dat de gemeente formeel geen rol heeft bij inburgering, maar informeel kan er wel het één en ander geregeld worden. Er worden allerlei taallessen en digitale vaardigheden aangeboden dus wellicht kunnen hier zaken gekoppeld worden. Hij zegt nadere beantwoording toe omdat hij dit graag wil overleggen met de ambtenaar die gaat over inburgering.

Mevrouw Molengraaf heeft vragen over de powerpoint en over het rapport. Het vragen om informatie en het doen van suggesties loopt een beetje door elkaar heen. Zij vraagt wat de gemeente nu precies gaat doen en of dat haar taak wel is. Drie bedrijven in Gorinchem geven aan dat zij arbeidsmigranten inzetten. Zij vraagt of er ook nog andere bedrijven zijn die dit wellicht niet hebben aangeven. Zij vraagt voorts hoe groot het probleem is en of er wel een probleem is. Wie gaat het initiatief nemen voor huisvestingslocaties? Bedrijven moeten aangeven dat zij locaties nodig hebben. De gemeente moet zich beperken tot

faciliteren. In de regio gaan Molenlanden en Gorinchem anders met dit probleem om dan bijvoorbeeld Hardinxveld en Vijfheerenlanden. Zij vraagt of het wellicht handig is om goede zaken van elkaar over te nemen. Zij geeft mee dat de gemeente gaat over handhaving en het naleven van regels, een fatsoenlijke manier van huisvesten, het mogelijk maken in samenspraak met bedrijven en een goede voorlichting en inburgering. Zij krijgt het gevoel dat de gemeente voortvarend aan de slag gaat en dat bedrijven dit wel prima vinden.

Wethouder Van Doesburg bevestigt dat de gemeente een bescheiden rol heeft en moet kijken waar deze begint en eindigt. De adviezen van het aanjaagteam voor samenwerken, voorkomen van het waterbedeffect en kijken naar de kwaliteit van de huisvesting worden gevolgd. Bedrijven en uitzendbureaus hebben de huisvestingsverplichting, de gemeente faciliteert in afstemming met de regio. Er wordt geen gemeenschappelijk beleid opgesteld om onnodige bewegingen van de doelgroep zo veel mogelijk te voorkomen. Hij bedankt voor de suggesties.

Mevrouw Molengraaf is benieuwd hoe het na deze sessie verder gaat.

De heer Kuijten vraagt zich af wat de gemeente wil, wat zij kan en wat zij gaat doen om de goede woonruimte te realiseren voor flexwonen. Een aantal ondernemers is actief op de markt met kwalitatief goede flexwoningen voor een bepaalde tijd. Hij vraagt zich daarom af waarom er in de binnenstad ruimtes gecreëerd moeten worden voor arbeidsmigranten. Flexwoningen kunnen makkelijk weer verwijderd worden. Voor kleine woningen vraagt hij zich af of splitsopties een mogelijkheid bieden. Integreren in de wijk daar waar mogelijk moet zo veel mogelijk omarmd worden. Hij vraagt hoe de wethouder hier tegenaan kijkt.

De heer Van der Werff antwoordt dat de gemeente voornamelijk gaat over de ruimtelijke ordeningskant en de handhaving als er strijdig gebruik is.

Wethouder Van Doesburg vult aan dat de splitsingsverordening (het hanteren van een minimaal aantal vierkante meters) wordt bekeken voor de binnenstad om verhokking te voorkomen.

De heer Kuijten is van mening dat de gemeente ook van het wonen is. Hiervoor is een bestemmingsplan nodig, maar ook een stuk woonbeleid. Hij vraagt of dit is opgenomen in het instrumentarium en het programma.

De heer Van der Werff vervolgt dat in het bouwbesluit de minimale eisen zijn opgenomen waar woonruimte aan moet voldoen. Daarnaast zijn er normen die niet afdwingbaar zijn maar waar wel over in gesprek gegaan wordt met huisvesters om deze toe te passen. De commissie Roemer gaat hier ook mee aan de slag en dit komt wellicht in het bouwbesluit.

De heer Maslic merkt op dat de gemeente niet moet vergeten dat deze mensen hier zijn om te werken en zo snel mogelijk geld te verdienen, niet perse om in te burgeren en de taal te leren. Zij zijn vaak afhankelijk van de werkgever en het project. Uitzendkrachten hebben al mogelijkheden om cursussen of taallessen te volgen. De gemeente moet niet te ambitieus zijn over zaken die zij niet kan regelen.

De voorzitter stelt voor om gezien de tijd de mentimeter op een ander moment te doen. Hij heeft de volgende toezegging genoteerd: in gesprek gaan met de ambtenaren van inburgering over de rol van de gemeente met betrekking tot de rol van de gemeente met betrekking tot arbeidsmigranten.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.